

ДОЛИНСЬКИЙ ЛІЦЕЙ №7
Долинської міської ради Івано-Франківської області

НАКАЗ

01.09.2023

Долина

№101

**«Про запобігання булінгу у закладі освіти,
реагування на випадки булінгу (цькування)
та застосування заходів виховного впливу»**

Відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо протидії булінгу (цькуванню)», на виконання наказу МОН України «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», від 28.12.2019 №1646, Наказу МОН від 26.02.2020 №293 «Про затвердження плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти» та Наказу МОН від 20.03.2020 №420 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 26 лютого 2020 року №293», враховуючи рекомендації для закладів освіти щодо застосування норм вищезазначеного закону, викладені у листі Міністерства освіти і науки України від 29.01.2019 р. № 1/11-881, Листа МОН України від 14.08.2020 року №1/9-436 «Про створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти та попередження протидії булінгу (цькуванню)», з метою створення безпечного освітнього середовища в закладі загальної середньої освіти, яке мотивує до навчання і педагогічної діяльності, вільного від будь-яких форм насильства і дискримінації, що сприятиме розвитку кожної дитини,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити План заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) на 2023-2024 н.р. (Додаток 1).
2. Заступнику директора ліцею з навчально-виховної роботи Крачуловій О.Т:
 - 2.1. Забезпечити виконання затвердженого Плану заходів.
 - 2.2. Інформувати про виконання Плану заходів педагогічний колектив (на нарадах при директору) та батьків здобувачів освіти (на загальношкільних батьківських зборах). *Грудень, травень*

2.3. Вести прозору антибулінгову політику через офіційний сайт освітнього закладу. *Постійно*

3. Створити постійно діючу комісію з розгляду випадку булінгу (цькування) у складі:

Медвідь Н.В., директор ліцею – голова комісії;

Крачулова О.Т., заступник директора ліцею з навчально-виховної роботи, - заступник голови комісії;

Шикор Т.Я., фахівець з охорони праці - секретар комісії;

Василів С.В., соціальний педагог, голова профспілкового комітету ЗЗСО, - член комісії;

Цап К.Б., заступник директора ліцею з навчально-виховної роботи, практичний психолог, - член комісії;

Андрусів Ю.В., педагог-організатор, - член комісії;

Яремій Н.Б. служба у справах дітей Долинської міської ради, - член комісії *(за згодою)*;

- представники управління освіти Долинської міської ради *(за згодою)*.

- батьки постраждалого та булера

4. Затвердити Порядок подання заяв про випадок булінгу (цькування) та їх розгляд в Долинському ліцеї №7 (Додаток 2).

5. Затвердити зразок заяви про випадок булінгу (цькування), учасником (свідком) якого став/ла (Додаток 3).

6. Затвердити порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування) в Долинському ліцеї №7 (Додаток 4).

7. Затвердити зразок протоколу засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) (Додаток 5).

8. Дирекції ліцею до 09.09.2023 року забезпечити ознайомлення зі змістом цього наказу всіх учасників освітнього процесу.

9. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор ліцею

Наталія МЕДВІДЬ

З наказом ознайомлені

Крачулова О.Т.

Шикор Т.Я.

Василів С.В.

Цап К.Б.

Андрусів Ю.В.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ № 101

від 01.09.2023

Додаток 1

**План заходів Долинського ліцею №7,
спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) у 2023-
2024 навчальному році**

№	Заходи	Терміни виконання	Відповідальний	Примітка про виконання
Нормативно-правове та інформаційне забезпечення попередження насильства та булінгу				
1	«Про запобігання булінгу у закладі освіти, реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу»	Вересень	Крачулова О.Т.	
2	Наради з різними категоріями працівників з питань профілактики булінгу(цькування): -педагогічний персонал; -допоміжний персонал; -технічний персонал.	Вересень	Крачулова О.Т.	
3	Обговорення та прийняття правил поведінки в групах/класах, оформлення правил у вигляді наочного стенду	Вересень	Класні керівники, старости класів (8–11 класи)	
4	Організація механізмів звернення та встановлення інформаційних скриньок для повідомлень про випадки булінгу (цькування)	Вересень	Василів С.В. Класні керівники	
5	Оновлення розділу про профілактику булінгу (цькування) і розміщення нормативних документів на сайті закладу освіти	Вересень	Крачулова О.Т.	

6	Всеукраїнський тиждень з протидії булінгу	Вересень	Василів С.В. Класні керівники	
7	Підготовка брошури з нормативними документами з профілактики булінга (цькування) в освітньому середовищі для педагогів	Жовтень	Крачулова О.Т.	
8	Підготовка методичних рекомендацій для педагогів: - з вивчення учнівського колективу; - з розпізнавання ознак насильства різних видів щодо дітей	Жовтень	Василів С.В.	
9	Оформлення тематичного стенду	Жовтень	Василів С.В.	
10	Підготовка тематичних буклетів за участю старшокласників	Листопад	Андрусів Ю.В., Активісти УС	

11	Перевірка інформаційної доступності правил поведінки та нормативних документів з профілактики булінгу (цькування)	Листопад	Крачулова О.Т.	
12	Інформаційна акція для старшокласників	Грудень	Василів С.В.	
13	Виступ на загальношкільних батьківських зборах з профілактики булінгу (цькування) в учнівському колективі	Лютий	Медвідь Н.В., Крачулова О.Т.	
Робота з учителями та іншими працівниками закладу освіти				
14	Проведення навчальних семінарів для вчителів щодо запобігання булінгу (цькування) та заходів реагування.	Осінні канікули	Василів С.В.	
15	Інструктивні наради з питань профілактики булінгу (цькування) з допоміжним та технічним персоналом.	Листопад	Медвідь Н.В., Крачулова О.Т.	

16	Тренінг для вчителів щодо запобігання булінгу (цькування) у закладі освіти	Зимові канікули	Василів С.В.	
17	Співбесіда з класними керівниками за результатами діагностики класного колективу	За результатами кожної чверті	Василів С.В.	
18	Консультування вчителів з проблем булінгу і мобінгу	Протягом року	Василів С.В.	

Робота з учнями				
19	Проведення тренінгів для старшокласників з розвитку навичок спілкування та мирного вирішення конфліктів	За запитом	Василів С.В.	
20	Тиждень толерантності	Листопад	Учнівське самоврядування, класні керівники	
21	Робота служби медіації	Березень	Василів С.В.	
22	Заняття на тему: «Закони доброти», «Що треба робити, щоб світ став добрішим ...»	Жовтень	Вчителі 1-4 класів	
23	Години спілкування з елементами тренінгу «Добро починається з тебе», дерево порад «Як зупинити булінг» та розігрування ситуації.	Жовтень	Класні керівники 5-х класів	
24	Виховні години на тему: «Вчимося толерантному спілкуванню у сучасному освітньому середовищі»;	Жовтень	Класні керівники 6-9 класів	
25	Інформаційна година «Кібербулінг та засоби його подолання»	Жовтень	Класні керівники 10-11 класів	
Робота з батьками				

26	Профілактичні індивідуальні зустрічі з батьками (при потребі)	Жовтень	Класні керівники	
27	Підготовка пам'ятки для батьків про порядок реагування та способи повідомлення про випадки булінгу (цькування) щодо дітей, заходи захисту та надання допомоги дітям	Жовтень	Василів С.В.	
28	Тематичні батьківські збори в класах	Грудень	Класні керівники	
29	Проведення консультацій психолога з питань взаємин батьків з дітьми	Впродовж року	Василів С.В., класні керівники	
30	Консультавання батьків щодо захисту прав та інтересів дітей	1 раз на місяць	Крачулова О.Т.	
Моніторинг освітнього середовища закладу освіти				
31	Самооцінка закладу освіти за показниками безпеки, комфортності, інклюзивності	Грудень, травень	Адміністрація ліцею, колектив закладу	
32	Анкетування «Порушення прав і гідності дитини: прояви булінгу серед учнів»	протягом року	Василів С.В.	
33	Анонімне анкетування учнів 5-11го класів про випадки булінгу (цькування) у ліцеї	Грудень Лютий	Крачулова О.Т., Класні керівники	
34	Анкетування батьків про безпеку в закладі освіти	Грудень	Класні керівники	
35	Діагностика стосунків у закладі освіти. Анкетування учнів та вчителів.	Лютий	Василів С.В.	

36	Аналіз інформації за протоколами комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти	Щомісяця	Крачулова О.Т.	
37	Підготовка звіту про виконання заходів про виконання плану заходів з запобігання та протидії булінгу	Травень-червень	Крачулова О.Т.	

Процедура подання учасниками освітнього процесу заяв про випадок булінгу (цькування) та їх розгляд Долинському ліцеї №7

Усі учасники освітнього процесу у разі виявлення випадків булінгу (цькування), учасниками або свідками якого вони стали, або підозрюють про його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб, в обов'язковому порядку протягом дня повідомляють директора ліцею у письмовій формі – **заява**.

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого (Стаття 173-4.Кодекс України про адміністративні правопорушення).

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін — кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Оформлення, подання заяв (зразок додається).

Заява заповнюється державною мовою, розбірливим почерком.

Виправлення не допускаються. У заяві необхідно вказати:

- прізвище, ім'я, по батькові заявника, адресу фактичного проживання, контактний телефон;
- навести розгорнутий виклад фактів щодо виявлених випадків булінгу (цькування);
- зазначити дату подання заяви та підписати особисто.

1. Заявниками можуть бути здобувачі освіти, їх батьки/законні представники, працівники освітнього закладу та інші особи.
2. Розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу (цькування) здійснюється відповідно до поданих заявниками заяв.
3. Заяви, що надійшли на електронну пошту отримує секретар, яка зобов'язана терміново повідомити директора закладу освіти.
4. Прийом та реєстрацію поданих Заяв здійснює особисто директор закладу освіти.
5. Заяви реєструються в окремому журналі реєстрації. 6. Розгляд Заяв здійснює директор ліцею з дотриманням конфіденційності.

Розгляд заяв щодо випадків булінгу (цькування)

1. За заявою керівник установи видає рішення про проведення розслідування випадків булінгу (цькування) із визначенням уповноважених осіб не пізніше 3-ох робочих днів з дати прийняття заяви.
2. У складі комісії педагогічні працівники (у тому числі психолог, соціальний педагог), батьки постраждалого та булера, керівник установи та інші зацікавлені особи.
3. Комісія у своїй діяльності керується законодавством України та іншими нормативними документами і актами.
4. З метою розслідування випадків булінгу (цькування) уповноважені особи мають право вимагати письмові пояснення та матеріали у сторін.
5. Розслідування випадку булінгу (цькування) уповноваженими особами здійснюється упродовж **10-ти робочих днів** з дати прийняття заяви.
6. Якщо Комісія визначила, що це був булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, (відповідні дії носять систематичний характер), то директор закладу освіти зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та служби у справах дітей.
7. У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що директор закладу освіти має повідомити постраждалого.
8. Рішення Комісії приймаються більшістю її членів та реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.

9. Потерпілий чи його/її представник можуть звертатися відразу до уповноважених органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та служби у справах дітей з повідомленням про випадки булінгу (цькування).
10. Батьки зобов'язані виконувати рішення та рекомендації Комісії.

Додаток 3
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ № 101
від 01.09.2023

Директор Долинського ліцею №7
_____ Медвідь Н.В.

(прізвище, ім'я, по батькові) _____ який (-а) проживає за адресою:

(контактний телефон)

ЗАЯВА

Я, _____,
повідомляю про випадок булінгу (цькування), учасником (свідком) якого я є,
(потрібне підкреслити)

що стався _____ у (на) _____
(дата, час)

_____, а саме: _____
(місце)

(розгорнутий виклад фактів щодо виявлення випадків булінгу (цькування))

Дата

ПІП

Підпис

Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування) в Долинському ліцеї №7

Алгоритм дій педагогічного колективу у разі виявлення ситуації булінгу - Якщо педагог, або будь який інший працівник ліцею став свідком булінгу, то, не залежно від того, покаржилась йому жертва чи ні, він повинен проінформувати про цей випадок керівництво навчального закладу.

- Якщо педагог, або будь який інший працівник ліцею отримав усне або письмове звернення від дитини щодо жорстокого ставлення по відношенню до неї з боку однолітків, педагогів, або інших осіб, то він повинен повідомити про це керівництво навчального закладу.

- Отримавши таке звернення, директор навчального закладу повинен скликати комісію з розгляду випадку булінгу та окреслити подальші дії. - До складу такої комісії можуть входити адміністрація навчального закладу, педагоги, психолог, соціальний педагог, батьки постраждалого та «булера» та інші зацікавлені особи.

- Якщо комісія кваліфікує випадок як булінг, а не одноразовий конфлікт, адміністрація навчального закладу повинна повідомити про це уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та Службу у справах дітей. - У разі, якщо комісія не кваліфікує випадок як булінг, а постраждала сторона не згідна з цим висновком, то вона має право звернутися до органів Національної поліції України.

- Керівник освітнього закладу зобов'язаний забезпечити психологічний супровід здобувачів освіти, які постраждали від булінгу, стали його свідками, або вчинили цькування.

Алгоритм дій педагогічних працівників щодо запобігання випадків булінгу в учнівському середовищі.

1. Усім членам шкільного колективу дотримуватись єдиної позиції, що насильство, цькування, дискримінація є неприйнятними та неприпустимими у міжособистісному спілкуванні.

2. Класним керівникам та вчителям-предметникам цікавитися життям своїх вихованців, відслідковувати ситуації щодо проявів жорстокості та цькування в учнівських колективах, контролювати поведінку та взаємостосунки між дітьми на уроках та перервах.
3. Не залишати жоден випадок булінгу без уваги. Пояснювати учням, що будь які насильницькі дії чи образливі слова є неприпустимими у міжгруповій взаємодії. Реакція усіх учасників освітнього процесу на будь які прояви жорстокості та цькування має бути негайною.
4. Пояснювати учням, що навіть пасивне спостереження за знущанням і бійкою надихає кривдника продовжувати свої дії. Свідки події повинні захищати жертву насильства і, якщо треба, кликати на допомогу дорослих.
5. У кожному класному колективі виробити правила толерантної поведінки, слідкувати за їх дотриманням.
6. Створити шкільний консультативний пункт «Скринька довіри».
7. Систематично проводити у ліцеї просвітницьку роботу у вигляді виховних годин, бесід, тренінгів, уроків, правових ігор, вікторин, флеш-мобів, круглих столів, диспутів, годин відкритих думок, усних журналів, кінолекторіїв для ознайомлення учнів з проблемою булінгу, та задля пропаганди безпечних, здорових стосунків, заснованих на взаємній повазі доброзичливості та толерантності. Залучати до цієї роботи соціально-психологічну службу, представників правоохоронних органів, службу соціального захисту, представників медичних установ та інших зацікавлених організацій, зокрема громадських.
8. Проводити просвітницьку роботу серед батьків з даної тематики.
9. Забезпечити психологічний супровід здобувачів освіти, які стали свідками булінгу, постраждали від нього або вчинили цькування.

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого,

- тягне за собою накладення штрафу **від 50 до 100** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення,
- тягне за собою накладення штрафу **від 100 до 200** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років,
- тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років,
- тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку» (**«Стаття 1734, Кодекс України про адміністративні правопорушення»**).

До осіб віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, які вчинили адміністративні правопорушення, застосовуються заходи впливу, передбачені статтею 24 1 цього Кодексу.

У разі вчинення особами віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років адміністративних правопорушень, передбачених, зокрема, статтею 1734 КУАП, вони підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах. З урахуванням характеру вчиненого правопорушення та особи правопорушника до зазначених осіб (за винятком осіб, які вчинили правопорушення, передбачені статтею 185) можуть бути застосовані заходи впливу, передбачені статтею 241 цього Кодексу. Відповідно до статті 241 КУАП за вчинення адміністративних правопорушень до неповнолітніх віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років можуть бути застосовані такі заходи впливу:

- 1) зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення у потерпілого;
- 2) попередження;
- 3) догана або сувора догана;

4) передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання **(стаття 13 «Відповідальність неповнолітніх» КУАП).**

Штрафи, які передбачено за знущання - Моральне чи фізичне насильство, агресія – 340-850 грн.

- Дії з особливою жорстокістю, повторне порушення – 850-1700 грн. - Приховування вчителем факту цькування – 1700-3400 грн, або виправні роботи строком до одного місяця з відрахуванням до 20 % заробітку.

Якщо правопорушення вчинили неповнолітні до 16 років, штраф сплачуватимуть батьки.

Порушення	Вік	Хто несе відповідальність	Розмір штрафу	Громадські роботи
Булінг дітьми	до 14 років	Батьки	від 850 грн. до 1700 грн. або	від 20 до 40 годин
	від 14 до 16 років	Батьки	від 850 грн. до 1700 грн. або	від 20 до 40 годин
	понад 16 років	Діти	від 850 грн. до 1700 грн. або	42 години
Булінг дорослими	понад 16 років	Особисто	від 850 грн. до 1700 грн. або	42 години
Повторний або груповий булінг	від 14 до 16 років	Батьки	від 1700 грн. до 3400 грн. або	від 40 до 60 годин
	понад 16 років	Особисто	від 1700 грн. до 3400 грн. або	від 40 до 60 годин

Приховування булінгу	Керівник закладу освіти	Особисто	від 850 грн. до 1700 грн. або	Виправні роботи до 1 місяця з відрахуванням 20% заробітку
----------------------	-------------------------	----------	-------------------------------	---

Протоколи за вчинення цього порушення уповноважені складати органи національної поліції України, а притягувати до адміністративної відповідальності будуть місцеві суди.

Дитяча лінія 116 111 або 0 800 500 225 (з 12.00 до 16.00)

Гаряча телефонна лінія щодо булінгу 116 000

Гаряча лінія з питань запобігання насильству 116 123 або 0 800 500 335

Уповноважений Верховної Ради з прав людини 0 800 50 17 20

Уповноважений Президента України з прав дитини 044 255 76 75

Центр надання безоплатної правової допомоги 0 800 213 103

Національна поліція України 102

Додаток 5
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ № 101
від 01.09.2023

ПРОТОКОЛ № _____
засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування)
Долинського ліцею №7 «___» _____ 20__ р. Час
_____ год _____ хв Підстава:

(від кого і коли надійшло заява або повідомлення про випадок булінгу (цькування))

(стислий зміст заяви або повідомлення)

Присутні:

Члени комісії (_____ осіб) згідно з наказом про склад комісії від _____ № _____:

Інші особи (_____ осіб):

СЛУХАЛИ:

I. Затвердження Порядку денного засідання

II. Розгляд питань Порядку денного засідання

2

III. Ухвалили рішення про потреби сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах

(опис відповідних послуг та відповідальні за їх надання) заходи для усунення причин булінгу (цькування)

(опис заходів та відповідальні за їх виконання) заходи виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування)

(опис заходів та відповідальні за їх виконання) рекомендації для педагогічних (науково-педагогічних) працівників закладу освіти щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів з малолітніми чи неповнолітніми сторонами булінгу (цькування), їхніми батьками або іншими законними представниками

(опис рекомендацій і суб'єктів призначення цих рекомендацій) рекомендації для батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування)

(опис рекомендацій і суб'єктів призначення цих рекомендацій)

Голова комісії _____

Секретар _____

¹ Розділ II доповнюється окремими сторінками.

² Розділ III доповнюється окремими сторінками.

